

AFGIFTEKANTOOR 9099 GENT X - P706369

Natuur.oriolus oriola

bpost
PB-PP
BELGIE(N) - BELGIQUE

Retouradres: Natuurpunt,
Coxiestraat 11, 2800 Mechelen

VLAAMS DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT VOOR ORNITHOLOGIE | APRIL-MEI-JUNI 2019 | JG 85 | NR 2
NATUURPUNT | COXIESTRAAT 11 | B-2800 MECHELEN

*G. Duensens
2019*

natuurpunt
Studie

Duifkes knappen af
op haantjes

36

Anny Anselin:
boegbeeld op pensioen

42

Taakverdeling
bij meeuwenkoppels

47

Duifkes vallen niet voor haantjesgedrag:

Hoe een vrouwelijke vogelwerkgroep de Vlaamse vogelwereld toegankelijker maakt

► Anna Schneider, Scarlett Vanuxem, Sien Van Looveren & Aurora Geerts

Kijken naar vogels zit in de lift! Met uitdrukkingen als *'hipster birding'* haalt het zelfs de krantenkoppen. Vogels kijken is niet langer het domein van mannen. Steeds meer jongeren én vrouwen vinden hun gading in de wonderse wereld van vogels.

► Dé Duifkes op pad bij Doel (O) o.l.v. gids Wout De Rouck (Foto: An Ceulemans)

Birding wint aan populariteit en hangt samen met een stijgende trend in het verlangen om buiten te zijn. Steeds meer mensen zoeken naar activiteiten in de natuur omwille van de positieve effecten op de fysieke en mentale gezondheid. Vluchten van de dagelijkse beslommeringen en tot rust willen komen zijn dan ook zeer goede redenen om met een verrekijker op pad te gaan. Daarenboven heeft kijken naar vogels (meestal) weinig impact op de omgeving en de vogels op zich, het uiteindelijke doel is genieten van de vogels in hun biotoop. Daarnaast vraagt het voor een beginner geen grote investering om zich hierin te verdiepen. Je hebt er geen vergunning voor nodig en je kan ermee starten waar en wanneer je wilt.

Waarom vogelkijkers naar vogels kijken

Onder de vogelkijkers is er een groot verschil op het gebied van kennis, motivatie en ervaring. Heel wat onderzoeken hebben ondertussen uitgewezen dat de motivatie om naar vogels te kijken

grotendeels gelijkloopt met die van de jacht en de visserij. De vier hoofdredenen die steeds terugkeren zijn gericht op verbondenheid met anderen, het bereiken van specifieke doelen, beschermen en in stand houden van vogels en genieten van de natuurlijke omgeving. Het gaat met andere woorden om het bevredigen van een specifieke behoefte (Kellert 1985, McFarlane 1994, Sali 2007).

Bij het streven naar verbondenheid draait het volledig om de sociale interactie met andere vogelkijkers. Men wil ergens bij horen en een vriendschap opbouwen met mensen die dezelfde interesse hebben. In competitie gaan met anderen door zoveel mogelijk soorten te zien, maar evengoed anderen helpen met het determineren van vogels, maakt deel uit van die verbondenheid. Daarnaast streeft men naar zelfontwikkeling. Door zichzelf steeds opnieuw uit te dagen, verbeteren kennis en vaardigheid. Het zien van nieuwe of zeldzame soorten, maar evenzeer het bestuderen van vogels leidt tot persoonlijke ontwikkeling. Hier dicht tegen aanleunend, is de motivatie om

mee te werken aan het behoud en de bescherming van vogels en hun habitat. Tot slot is er de algemene waardering, waarbij men eerder zoekt naar rust. Genieten en beleven, maar ook het vluchten voor alledaagse problemen staan hier centraal. Dit gaat om een zekere dankbaarheid voelen voor de natuur om zich heen, het genot om deel uit te maken van een groter geheel. De vier redenen zijn geen alleenstaande categorieën, maar zijn verweven met elkaar. De manier waarop deze ingedeeld zijn, heeft te maken met de primaire motivatie, of wat de vogelkijker zelf als belangrijkste aangeeft wanneer gevraagd wordt waarom hij of zij naar vogels kijkt (McFarlane 1994). Er zit een zekere dynamiek in de reden waarom men naar vogels kijkt, die samenhangt met de opgebouwde ervaring en kennis van de individuele vogelkijker. Zo kunnen we vogelkijkers splitsen in vier groepen: sporadische, beginnende, gevorderde en gespecialiseerde vogelkijkers (McFarlane 1994). Deze opdeling werd gemaakt aan de hand van vroegere ervaring, de plaats die het vogels kijken inneemt in het leven van de vogelkijker en als laatste de economische factor; de investering in materiaal dat nodig is om de hobby uit te oefenen. Eenvoudig gesteld: de sporadische vogelkijker heeft de minste ervaring, spendeert de minste tijd aan vogels kijken en stelt de hobby dus niet centraal in het leven. Hieraan gekoppeld is de investering in materiaal het laagste. Sporadische vogelkijkers geven aan dat de ervaring van het vogels kijken zelf en dus buiten zijn en tot rust komen hun primaire motivatie is. Deze motivatie blijft bij elk specialisatieniveau aanwezig, maar als men eenmaal meer ervaring opdoet en bereid is meer te investeren, zowel op persoonlijk (tijdsbesteding, kennisuitbreiding) als op economisch vlak (beter en duurder materiaal aanschaffen), verschuift het specialisatieniveau naar beginner en later naar gevorderde, waarbij ook de primaire motivatie wijzigt. Vogels kijken is dan niet langer enkel gericht op ontspannen en beleven. Het belang van natuurbehoud krijgt nu een prominentere plaats. Door kennisuitbreiding krijgt men oog voor de specifieke biotopen waaraan vogelsoorten gebonden zijn en voor de vogelkijker wordt de noodzaak om ze te beschermen van groot belang (McFarlane 1996).

Ook die drijfveer blijft niet primair wanneer het specialisatieniveau zijn top bereikt. De groep gespecialiseerde vogelkijkers geeft namelijk aan dat hun primaire motivatie eerder gericht is op zelfontwikkeling (McFarlane 1994, Glowinski & Moore 2014). De gespecialiseerde vogelkijkers rijden grote afstanden om een nieuwe of zeldzame soort aan hun levenslijst toe te voegen en breiden hun kennis en bekwaamheid uit. Vogels kijken maakt deel uit van wie ze zijn en dus streven ze ernaar om zichzelf steeds te verbeteren. Hier komt het competitieve aspect van vogels kijken naar boven en het is net daar dat we een groot verschil opmerken tussen mannen en vrouwen (Sali 2007, Cooper & Smith 2010).

Vogelaars en 'lijsters'

Om de verschillen tussen mannen en vrouwen beter te begrijpen, moeten we een onderscheid maken in het type vogels kijken dat van toepassing is. Het zal je wellicht niet ontgaan zijn dat 'vogels kijken' erg ruim geïnterpreteerd kan worden. Vogels voederen in de tuin, vogels fotograferen, nesten monitoren, reizen om vogels te 'spotten', trekstellen en lijstjes bijhouden van waargenomen vogels, zijn allemaal activiteiten die onder de term 'vogels kijken' vallen. In Engelstalige onderzoeken plakt men hier de naam *birdwatching* op en de uitvoerders hiervan zijn dan *birdwatchers*. Voor ons: vogels kijken en vogelkijkers of vogelaars. Daaronder vallen ook specifieke vogelactiviteiten waarbij de focus ligt op het bijhouden van de waargenomen soorten over een specifieke tijdspanne of in een specifieke regio. *Birding* of voor ons het vrij vertaalde 'lijsten', met de 'lijsters' als deelnemers aan deze activiteit. Deze 'lijsters' gaan actief op zoek naar een soort die ze nog niet op hun levenslijst hebben en vaak wordt de lijst vergeleken met die van andere vogelkijkers. Om te 'lijsten' moet je bereid zijn om aanzienlijke afstanden af te leggen

De Duifkes op tekencursus o.l.v. Joris De Raedt. 3 juni 2019 (Foto: Joris De Raedt)

om nieuwe of zeldzame soorten te 'spotten'. Vaak heb je er bijkomende kennis voor nodig zoals biotoop en geluid (Cooper & Smith 2010).

Aan de hand van deze opdeling zien we dat vrouwen sterker vertegenwoordigd zijn in educatieve, beschermende en ondersteunende activiteiten en zich meer richten op verbondenheid (Moore *et al.* 2008). Mannen zijn vaak gericht op prestatie en zelfbevestiging en zal je dus veel meer in de groep 'lijsters' tegenkomen. Over het algemeen worden mannen beschouwd als meer gespecialiseerde vogelkijkers en vrouwen als sporadische vogelkijkers (McFarlane 1994). Uit een recent onderzoek (Lee, McMahan & Scott 2015) blijkt namelijk dat mannen meer vogels kunnen identificeren, dat ze daarvoor meer materiaal bezitten en dat ze veel meer vogeluitstapjes maken dan vrouwen. Ervaring speelt hier duidelijk een rol, aangezien de meeste vrouwen minder lang actief zijn in het vogels kijken. Maar ook zelfvertrouwen speelt hier mee. Mannen schatten zichzelf en hun vaardigheden vaak hoger in en durven daardoor ook sneller risico's te nemen, door snel luidop vogels op naam te brengen en hun kennis te etaleren bij hun omgeving. Vrouwen hebben daarentegen de neiging om hun expertise te onderschatten, waardoor ze op de achtergrond komen. Hoewel ze even gedreven zijn om hun kennis uit te breiden, haken heel wat vrouwen af omwille van het haantjesgedrag bij mannen. Ze geven zelf ook aan dat het 'serieuze' vogels kijken een mannenzaak is. Wellicht heeft dat te maken met het feit dat het aspect van verbondenheid op dezelfde hoogte komt te staan als het aspect van intellectuele zelfontplooiing.

Nochtans hechten mannen en vrouwen evenveel belang aan hun hobby. De persoonlijke betrokkenheid, inzet en volharding is gelijk, maar het getoonde gedrag en de plaats die men zichzelf toekent

verschilt (Sali 2007). Mannen zijn vaker geneigd hun eigen capaciteiten te overschatten, terwijl vrouwen over het algemeen meer bezorgd zijn over hun kennisniveau en bang zijn om blunders te maken (Godtman *et al.* 2018). Dit zogenaamde 'imposter syndrome' (oplichtersyndroom) heeft een grote invloed op vrouwen die zich op het mannelijke domein begeven. Vrouwen hebben hierbij de neiging om harder te werken door zich goed voor te bereiden en zich zorgen te maken over details. Vaak laten ze niet zien dat ze vertrouwen hebben in hun vaardigheden en overtuigen ze zichzelf dat ze niet goed genoeg zijn, onder meer uit angst om niet goed in de groep te liggen (Clance & Imes 1978). Als ze dan toch ergens in uitblinken en zelfs een leidende rol opnemen, worden ze vaak aanzien als 'supervrouwen' en vergroot de angst om door de mand te vallen. Door de patriarchale samenleving, waar de vrije tijd van vrouwen vroeger minderwaardig was aan die van mannen, worden vrouwen die uitblinken in iets dat eerder als een mannelijke hobby bestempeld wordt, nog steeds gezien als iets uitzonderlijks, zoals ook op het gebied van vogels kijken.

Tegenwoordig leven we niet meer in een maatschappij waar de vrouw afhankelijk is van haar man en als huisvrouw door het leven gaat. Vrouwen kiezen zelf hoe ze hun vrije tijd besteden, waardoor ze steeds meer op de voorgrond treden en zichzelf al eens 'vogelkijker' én zelfs 'twitcher' durven te noemen. Wanneer we verder in de tijd terugkijken, zien we ook vrouwen die buiten de lijntjes traden van wat in die tijd als sociaal aanvaardbaar beschouwd werd. Twitchen was toen nog niet aan de orde, men kan ze dan ook beter bestempelen als 'beschermers'.

Supervrouwen van vroeger

Zoals eerder vermeld is de motivatie van vrouwen bovenop zelfontplooiing ook gericht op het welzijn van anderen en hun omgeving. Dit heeft ertoe geleid dat vrouwen een leidende rol hebben opgenomen in de bescherming van vogels.

De eerste vrouw waarvan we met zekerheid kunnen zeggen dat ze een belangrijke rol speelde in de bescherming van vogels, is de Sardijnse rechter Eleonora van Arborea. Als fervent vogelkijker heeft zij medio 14de eeuw als eerste de bescherming van specifieke vogels in de wet opgenomen. Als eerbetoon voor haar inzet werd de Eleonora's Valk *Falco eleonora* naar haar genoemd. Het is dankzij haar gegoede afkomst dat Eleonora van Arborea een prominente rol kon opnemen in de bescherming van vogels.

Het duurde echter nog tot de late 19de eeuw alvorens de bescherming van vogels echt op gang kwam. De vroege belangstelling voor vogels was er enerzijds in het kader van wetenschappelijke studie en anderzijds rond het verzamelen van eieren en veren omwille van de esthetische waarde. In die tijd werden hoeden veelvuldig gedecoreerd met allerhande veren en soms zelfs met een volledige opgezette vogel zoals bv. een stern. Doordat er een aardig centje mee te verdienen was, werden heel wat vogels het slachtoffer van deze modetrend. Het was een dure hobby of een academische bezigheid, maar daar kwam verandering in. De interesse in vogels verschoof naar de middenklasse en werd sterk beïnvloed door het feminisme, dat eind 19de eeuw haar hoogtepunt naderde.

Harriet Hemenway en Minna Hall waren zo verontwaardigd over het afslachten van miljoenen watervogels, voornamelijk zilverreigers en steltlopers, dat ze via theekransjes vrouwen ervan overtuigden niet langer hoeden te kopen waarbij vogelveren gebruikt werden. In 1869 richtten ze de Massachusetts Audubon Society op, die uiteindelijk geleid heeft tot het ontstaan van de National Audubon Society, waar Rosalie Edge op het toneel verscheen.

Ondanks haar opvoeding en gegoede afkomst, was Rosalie Edge weinig ingetogen. Zo klaagde ze de National Audubon Society aan voor gender-gerelateerde onrechtvaardigheden en maakte ze een einde aan hardnekkige corruptie binnen de organisatie. Als reactie richtte ze het *Emergency Conservation Committee* op, wat meteen haar instru-

ment voor politieke verandering werd. Toen de *Audubon Association* niet wilde betalen voor een opvangcentrum voor roofvogels waar ze sterk voor voelde, haalde Rosalie Edge het geld op en kocht de plek zelf, waardoor de weg werd vrijgemaakt voor een mentaliteitsverandering in soortenbescherming. *Hawk Mountain Sanctuary*, zoals het werd genoemd, was het eerste roofvogelreservaat ter wereld. Het werd voor de rest van haar leven gerund door Rosalie zelf en is nog steeds een belangrijke plaats voor natuurbehoud. Tijdens haar bewind werd Rosalie Edge beschouwd als de leider van de natuurbeschermingsbeweging. Als vastberaden en effectieve activiste veranderde ze de beweging en maakte ze de weg vrij voor onder andere Rachel Carson, de gekende schrijfster van *Silent spring*.

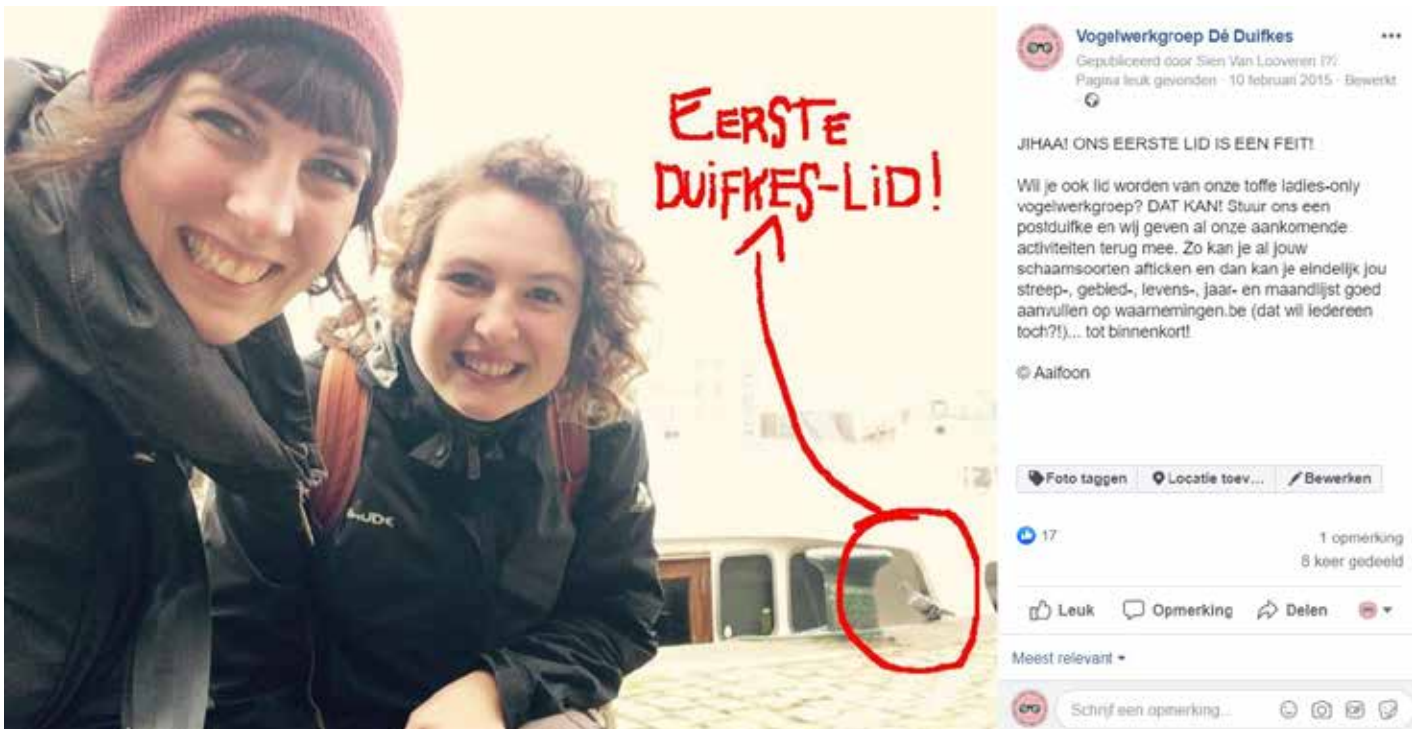
Ongeveer gelijktijdig kwamen ook in Europa heel wat vrouwen in opstand. In het Verenigd Koninkrijk richtte Emily Williamson in 1889 *The Plumage league* op. Er waren maar twee regels: de leden ontmoedigen de opzettelijke doding van vogels en beschermen ze én de vrouwelijke leden dragen geen veren van vogels, behalve als ze gedood werden voor consumptie. De protestgroep won aan populariteit en fuseerde een aantal jaar later met de *Fur and Feather League*, die opgericht werd door Eliza Philips. De *Royal Society For the Protection of Birds* (RSPB) was een feit. Aanvankelijk waren alle leden vrouwen en werd hun zaak niet serieus genomen, maar het ledenaantal steeg snel en steeds meer vooraanstaande vrouwen schaalden zich achter de organisatie. In Nederland was het schrijfster en feministe Cécile De Jong van Beek en Donk die in 1892 de 'Bond ter bestrijding eener Gruwelmode' oprichtte. Enkele jaren later werd de 'Vereniging tot Bescherming van Vogels' opgericht met Cécile als erevoorzitster.

In 1899 richtte Lina Hähnle de Duitse *Bund für Vogelschutz* op, met als doel het beschermen van inheemse vogels door het creëren van nestgelegenheden en het voorzien van voedsel in de winter. Dit werd door mannen op gefrons onthaald. Haar engagement oversteeg immers duidelijk het caritatieve dat men vrouwen in die tijd vanuit hun moederrol toeschreef. Haar focus lag op informatie en educatie. Ze streefde naar een breder natuurbehoud en nam dat mee in de organisatie door niet alleen vogels maar ook gebieden te beschermen. Dankzij die inspanning is de *Bund für Vogelschutz* geëvolueerd naar de huidige *Naturschutzbund Deutschland* (NABU). Dit is de oudste en grootste natuurbeschermingsorganisatie van Duitsland, die zich niet alleen richt op behoud van habitat, fauna en flora, maar ook een aanzienlijke rol speelt in klimaatbescherming en energiebeleid. Dankzij 40.000 vrijwilligers beschermen ze waardevolle reservaten met een oppervlakte van meer dan 110.000 ha.

› Lina Hähnle met zonen. 1890 (Foto: Archief Magda en Wilfried Knöringer)

In België is er pas verandering gekomen in 1922 met de oprichting van het Koninklijk Belgisch Verbond voor de Bescherming van de Vogels (KBVBV) door Markiezin Antonia de Pierre. Zij was al actief bij het Franse *Ligue pour la Protection des Oiseaux*, dat zich verzette tegen het blind maken van vinken en ijverde voor de oprichting

▶ Een smakelijke grap kan inspirerend werken. 10 februari 2015: De Duifkes zijn geboren (Foto: Anna Schneider)

van opvangcentra voor vogels. Ondertussen is het KBVBV opgedeeld in drie regionale afdelingen en voor Vlaanderen gekend als Vogelbescherming Vlaanderen.

De protestbewegingen die opgericht werden door vrouwen zijn uitgegroeid tot volwaardige verenigingen die de bescherming, de monitoring en de instandhouding van vogels als doel hebben en waar nog steeds heel wat vrouwen actief zijn.

Dé Duifkes nemen de fakkel over

De eerste vrouwelijke vogelwerkgroep in België werd begin 2015 opgestart door twee enthousiaste vogelkijksters: Anna Schneider en Sien Van Looveren. Ze wilden vooral reageren op het door mannen gedomineerde vogelkijkwereldje waar het aantal soorten op je lijst vaak belangrijker is dan genieten van de natuur en bijleren over vogels. Een vrouw met een verrekijker zal even later niet meer als 'zeer zeldzaam' gecategoriseerd worden.

Eerst bedoeld als een grap op Facebook om de woudapen van onze vogelkijkwereld even op te schudden, bleek al snel een gat in de markt te zijn. De eerste profielfoto van hun Facebookpagina was een selfie met een stadsduif. Ze kozen voor de naam 'Dé Duifkes' wat in het Antwerps staat voor mooie vrouw. Ze kozen geen wetenschappelijke vogelnaam en schreven geen droge activiteitsomschrijvingen zoals de meeste andere vogelwerkgroepen. Op deze manier kwamen ze laagdrempelig, toegankelijk en leuk over. Tegelijkertijd lieten ze ook zien dat Duifkes even ernstig genomen kunnen worden als de baardmannen. Competitie op soortenlijst ging minder belangrijk zijn dan verbondenheid, bescherming van vogels en het vogels kijken als ontspanning.

Al snel behaalde de Facebookpagina honderden likes en staat de teller zo'n vier jaar later op 1300 likes (and still counting). Ze krijgen ook veel media aandacht. Zo haalden ze ondertussen alle nationale kranten en heel wat weekbladen en zaten ze in het tv-programma 'Gert Late Night'. Ze gaan overal de strijd aan om te laten zien dat vogels kijken voor iedereen is!

Er worden verschillende unieke activiteiten georganiseerd. Van daguitstappen in natuurgebieden, een driedaagse naar de Papegaaiduikers *Fratercula arctica* tot het meehelpen bij het ringen

van Nachtzwaluwen *Caprimulgus europaeus*. Elke activiteit is anders en wordt begeleid door een professionele gids in zijn/haar vakgebied. Zo willen Dé Duifkes vrouwen meer betrekken in de wonderlijke wereld van vogels en natuurstudie. Met veel succes, gelach en telkens nieuwe geïnteresseerde Duifkes, worden ze talrijker en meer divers. Dé Duifkes komen uit verschillende regio's, hebben verschillende achtergronden en leeftijden. De liefde voor de natuur en vogels brengt ze samen en zorgt vaak ook voor hechte vriendschappen.

Het succes van Dé Duifkes is geen uitzondering in de wereld van het vogelkijken. *The Phoebes*, *Feminist Bird Club* en *Prescott Women Birders* in de Verenigde Staten, de *Feminist Bird Club* in Argentinië, de *Uganda Women Birders*, *Rwanda Women Birders* en *Kenya Women Birders* in Afrika zijn een aantal voorbeelden van gelijkaardige groepen. Deze groepen zijn allemaal opgestart door vrouwen die het gevoel hadden dat er nood was aan een ruimte voor mensen die zich uitgesloten voelden bij de generieke natuurgroepen. De leden van deze *Women Birder*-groepen worden zelfs getraind om te gidsen, waardoor ze een volwaardig carrière kunnen opbouwen. De vrouwelijke vogelwerkgroepen hebben allemaal hun eigen dynamiek en werkwijze, maar ze hebben hetzelfde effect: ze geven vrouwen een gevoel van vrijheid en zorgen voor een open ruimte waar er verbondenheid ontstaat.

Wat vogelwerkgroep Dé Duifkes zo aantrekkelijk maakt bij vrouwen, is dat ze er zijn om elkaar meer zelfvertrouwen te geven. Anna en Sien hadden bij de opstart nooit gedacht dat ze zoveel belangstelling gingen krijgen en een belangrijke waarde zouden toevoegen aan de Vlaamse vogelkijkwereld. Veel Duifkes zijn na een liefdesbreuk, *burn-out* of na een zoektocht naar gelijkgezinden bij Dé Duifkes terechtgekomen. Ze willen iets doen voor hun eigen welzijn, ontsnappen aan de dagelijkse sleur en liefst van al buiten komen. Vrouwen zien de uitstappen vooral als iets ontspannends, leerrijk en goed voor hun mentale en fysieke gezondheid.

Het feit dat Dé Duifkes minder gericht zijn op prestatie en competitie maakt dat deze vogelwerkgroep laagdrempelig is en veel vrou-

De sociale aspecten en de ontspanning binnen een gezamenlijke hobby blijken bij vrouwen meer doorslaggevend dan bij mannen (Foto: Anna Schneider)

wen aanspreekt die anders nooit de stap hadden gezet om vogels te gaan kijken. Dé Duifkes stellen zich vaak de vraag hoe ze verder drempels kunnen verlagen om vrouwen naar buiten te trekken. Zo proberen ze de activiteiten interessant te maken voor zowel beginnende als doorwinterde Duifkes, zijn de uren flexibel en vaak zijn de activiteiten ook kindvriendelijk. Dé Duifkes staan open voor ideeën van hun publiek, de leden bepalen vaak welke activiteiten er worden gepland en hoe avontuurlijk deze mogen zijn.

Ze zijn een feitelijke organisatie waardoor alles vrijblijvend is en er geen lidgeld wordt gevraagd. De activiteiten zijn gratis en de locaties gevarieerd waardoor ze vrouwen van overal aanspreken. Momenteel wordt de vogelwerkgroep Dé Duifkes gerund door een kern van vijf vaste Duifkes die om de beurt instaan voor het organiseren van een activiteit, waardoor het steeds gevarieerd blijft met een andere insteek. Ze proberen via hun Facebookpagina op voorhand zoveel mogelijk informatie te geven over de aankomende activiteit en staan steeds open voor de noden en vragen van hun leden.

Daarnaast geven Dé Duifkes graag tips aan andere organisaties en werkgroepen over hoe meer vrouwen kunnen worden aange trokken. Zo gaan ze graag in dialoog over welke aanpassingen er gemaakt kunnen worden om de drempel te verlagen en een gevarieerd publiek aan te trekken. Dé Duifkes bestaan uit vrouwen die uit verschillende organisaties komen en hun netwerk steeds proberen aan te spreken om zo kennis te maken met lokale werkgroepen. Het is niet ons doel om enkel vrouwelijke leden aan te trekken en te voorkomen dat die naar andere werkgroepen gaan, ze willen vooral een schakel zijn voor alle vrouwen die in vogelkijken geïnteresseerd zijn.

Er zijn verschillende redenen om vrouwen te betrekken in lokale werkgroepen. Maar Dé Duifkes willen zich vooral toespitsen op de positieve invloed van natuurbeleving op de mentale en fysieke gezondheid. Mensen zijn over het algemeen minder actief dan vroeger, trekken minder naar buiten en zijn minder met de natuur bezig. Er is dringend meer nood aan natuureducatie en bescherming. Het is dan ook de hoogste tijd om zoveel mogelijk mensen aan te spreken en te betrekken. Waarom dan niet de focus leggen op groepen die minder vertegenwoordigd zijn maar wel duidelijk geïnteresseerd zijn in natuur en natuurbeleving?

Meer info nodig over Dé Duifkes: vwg.deduifkes@gmail.com
of volg ze op facebook: [facebook.com/DeDuifkes](https://www.facebook.com/DeDuifkes)

Anna Schneider*, Scarlett Vanuxem,
Sien Van Looveren & Aurora Geerts

*corresponderend auteur: schneider@live.be

Referenties

- Bryony A. 2018. *A girl's gotta bird: how millennial women are expanding the birding world*. Zie <http://www.bryonyangell.com/a-girls-guide-to-birding/2018/11/15/a-girls-gotta-bird-how-millennial-women-are-expanding-the-birding-world>.
- Clance P.R. & S. Imes 1978. The imposter phenomenon in high achieving woman. Dynamics and therapeutic intervention. *Psychotherapy: Theory, Research & Practice* 15 (3): 241-247.
- Cole J. & D. Scott 1999. Segmenting participation in wildlife watching: A comparison of casual wildlife watchers and serious birders. *Human Dimensions of Wildlife* 4: 44-61.
- Cooper C.B. & J.A. Smith 2010. Gender patterns in bird-related recreation in the USA and UK. *Ecology and Society* 15(4): 4.
- Evans L. 2019. *Birding for Social Change: Feminist Bird Club*. Bron <https://www.audubon.org/news/when-women-run-bird-world>.
- Eubanks T., J. Stoll & R.B. Ditton 2004. Understanding the Diversity of Eight Birder Subpopulations: Socio-demographic Characteristics, Motivations, Expenditures and Net Benefits. *Journal of Ecotourism* 3: 10.
- Gentile O. 2019. *A Feminist Revolution In Birding*.
- Glowinski S. & F. Moore 2014. The Role of Recreational Motivation in the Birding Participation-Environmental Concern Relationship. *Human Dimensions of Wildlife* 19 (3): 219-233.
- Godtman K., L. Margaryan & M. Fuchs 2018. (In)equality in the outdoors: Gender perspective on recreation and tourism media in the Swedish mountains. *Current Issues in Tourism* 10: 1080.
- Gysels J. & V. Vermeiren 2012. Natuurbescherming v/m. Vrouwen en mannen in de natuurbeweging, vroeger en nu. *Natuur.focus* 11 (4): 160-164.
- Kellert S.R. 1985. Birdwatching in American society. *Leisure Sciences* 7:343-360.
- Lee S., K. McMahan & D. Scott 2015. The gendered nature of serious birdwatching. *Human Dimensions of Wildlife, an International Journal* 20 (1): 47-64.
- McFarlane B. L. & P.C. Boxall 1996. Participation in wildlife conservation by birdwatchers. *Human Dimensions of Wildlife* 1(3): 1-14.
- McFarlane B.L. 1994. Specialization and motivations of birdwatchers. *Wildlife Society Bulletin* 22: 361-370.
- Moore R., D. Scott & A. Moore 2008. Gender-Based Differences in Birdwatchers' Participation and Commitment. *Human Dimensions of Wildlife, an International Journal* 13 (2): 89-101.
- Neill J.T. 1997. Gender: How does it affect the outdoor education experience? *10th National Outdoor Education Conference*. Sydney, Australia January 20-24, 1997
- Sali M.J. 2007. *Gender-based motivation of non-residential birdwatchers in New York State: a qualitative study*. Suny College of environmental science and forestry.
- Scott D. 2012. Serious Leisure and Recreation Specialization: An Uneasy Marriage. *Leisure Sciences* - 34: 366-371.

Webreferenties

- <https://nl.wikipedia.org/wiki/Oplichterssyndroom>
- <https://ecohusky.uconn.edu/2018/04/12/5-women-who-have-revolutionized-the-environmental-movement/#>
- https://en.wikipedia.org/wiki/Rosalie_Edge
- <https://www.nabu.de/wir-ueber-uns/organisation/geschichte/00347.html>
- <https://www.nabu.de/wir-ueber-uns/index.html>
- <http://vogelbescherming.be/de-vereniging/onze-geschiedenis>
- <https://www.smithsonianmag.com/science-nature/how-two-women-ended-the-deadly-feather-trade-23187277/>
- <https://www.thehistorypress.co.uk/articles/birds-of-a-feather-the-female-founders-of-the-rspb/>

Samenvatting – Summary - Résumé

Duifkes vallen niet voor haantjesgedrag: hoe een vrouwelijke vogelwerkgroep de Vlaamse vogelwereld toegankelijker maakt

Vogels kijken wordt in toenemende mate trendy en is niet meer enkel het terrein van (oudere) mannen. Ook jongeren en vrouwen trekken het veld in met een verrekijker rond hun nek. Afhankelijk van hoeveel tijd en geld er in het vogels kijken wordt geïnvesteerd, kan men een onderscheid maken tussen de sporadische en meer gespecialiseerde vogelkijker. Bij de laatste komt het competitieve aspect meer naar boven, terwijl bij de eerste beleving centraal staat. Voornamelijk in dat competitieve is er een verschil tussen mannen en vrouwen. Mannen zijn doorgaans meer prestatiegericht in het vogels kijken dan vrouwen en dat schrikt beginnende vrouwelijke vogelkijkers vaak af. In het verleden speelden vrouwen een prominente rol in de bescherming van vogels. In de westerse wereld werden verschillende verenigingen voor bescherming van vogels opgericht door vrouwen. Deze begonnen als protestbewegingen en zijn uitgegroeid tot volwaardige verenigingen die de bescherming, monitoring en instandhouding van vogels als doel hebben, zoals Vogelbescherming Vlaanderen. Sinds 2015 is er in Vlaanderen een vogelwerkgroep actief exclusief voor vrouwen, namelijk 'De Duifkes'. Hoewel aanvankelijk opgericht als grappige reactie op het door mannen gedomineerde vogelkijkwereldje, krijgt de vereniging zeer veel aandacht en is er een grote opkomst van enthousiaste vrouwen. Naast leuke vogelsoorten zien willen De Duifkes zich vooral amuseren en van de natuur genieten in aangenaam gezelschap, zonder een competitieve soortenjacht. Laagdrempeligheid staat centraal en is naast een goede portie plezier de sleutel tot hun succes.

The 'Duifkes' do not fall for macho behaviour: how an all-female birding group makes the Flemish birdwatching world more accessible

Bird watching is becoming increasingly trendy and is no longer just the terrain of (older) men. Young people and women also go into the field with binoculars around their necks. Depending on how much time and money is invested a distinction can be made between sporadic and more specialized bird watchers. In the latter, the competitive aspect is prominent, while in the first the experience is central. Mainly in that competitive aspect there is a difference between men and women. Men are generally more performance-oriented when it comes to birdwatching than women, which often scares novice female birdwatchers. In

the past, women played a prominent role in the protection of birds. In the western world, various bird protection associations were founded by women. These started as protest movements and have grown into associations that have as their goal the protection, monitoring and conservation of birds, such as Vogelbescherming Vlaanderen. Since 2015, a birding group exclusively for women named 'De Duifkes' has been active in Flanders. Although initially founded as a funny reaction to the male dominated birdwatching world, the association receives a lot of attention and there is a large rise of enthusiastic women. In addition to seeing nice bird species, De Duifkes mainly want to have fun and enjoy nature in pleasant company, without a competitive species hunt. Low threshold is central and is next to a good portion of pleasure the key to their success

Les «Duifkes» ne craignent pas le coq: comment un groupe ornithologique féminin rend le monde des oiseaux plus accessible en Flandre

L'observation des oiseaux est de plus en plus à la mode et ne concerne plus uniquement les hommes (plus âgés). Les jeunes et les femmes vont aussi sur le terrain avec des jumelles autour du cou. Selon le temps et l'argent investis dans l'observation des oiseaux, une distinction peut être faite entre les observateurs d'oiseaux sporadiques et les plus spécialisés. Chez ce dernier groupe, l'aspect concurrentiel est plus important tandis que pour les premiers c'est l'expérience naturaliste qui compte. Il y a une différence entre les hommes et les femmes principalement dans la compétition. En ce qui concerne l'observation des oiseaux, les hommes sont généralement plus axés sur les performances, ce qui effraie souvent les observatrices débutantes. Dans le passé, les femmes ont joué un rôle de premier plan dans la protection des oiseaux. Dans le monde occidental, diverses associations de protection des oiseaux ont été créées par des femmes. Celles-ci ont commencé comme des mouvements de protestation et sont devenues des associations à part entière dont l'objectif est la protection, la surveillance et la conservation des oiseaux, telles que Vogelbescherming Vlaanderen. Depuis 2015, un groupe de travail ornithologique, exclusivement réservé aux femmes est actif en Flandre. Il s'appelle «De Duifkes». Bien que créée à l'origine comme une réaction humoristique au monde de l'observation des oiseaux, à dominante masculine, l'association suscite beaucoup d'attention et connaît une forte augmentation du nombre de membres (féminins) enthousiastes. En plus de voir de belles espèces, De Duifkes souhaite principalement s'amuser et profiter de la nature en bonne compagnie, sans la chasse compétitive aux espèces. Tout le monde peut adhérer, le plaisir et le succès sont garantis.